

De Beste Bibliotheek van Nederland

Wendy de Graaff, WdG Communicatie & Organisatie

Bijna iedereen houdt van wedstrijden. Of het nu om sport gaat of talentenjachten, we zien graag iemand winnen en — helaas zit dat ook in ieder van ons — iemand zien verliezen kan ook prachtig tragisch zijn om naar te kijken. *Bibliotheekblad* en de VVBAD doen mee aan die wedstrijdcultuur door in samenwerking met NBD Biblion de verkiezing van De Beste Bibliotheek van Nederland en van Vlaanderen en Brussel te organiseren. Bepalen wie de beste is, is dat niet een tikje hoogmoedig? En heeft het zin?

MYSTERY GUEST

Al jaren publiceert *Bibliotheekblad* mystery guest-artikelen waarin bibliotheken kritisch worden besproken op de volgende onderdelen: locatie, exterieur, interieur, uitstraling, collectie, activiteiten, logistiek, computers, site, openingstijden, tarieven en personeel.

Deze graag gelezen beoordelingen in het vakblad hebben eerst in Nederland en later ook in Vlaanderen geleid tot de wedstrijd. Dat idee was niet onomstreden, maar heeft wel steeds meer terrein gewonnen. Er zijn grote lokale verschillen tussen bibliotheken die naast uiteenlopende budgetten vooral te maken hebben met verschil in visie op het vak. Is het om die reden eigenlijk wel mogelijk om ze te vergelijken? Dat doen de jury's dan ook niet! Uit het feit dat bij de vorige editie van de wedstrijd het op het oog eenvoudige Balen won van het gelikte Genk zegt al genoeg. De jury beoordeelt iedere bibliotheek op zich op haar merites, op dié plaats voor dié inwoners. Daarbij houden zij zich zeker voor ogen dat achter het uiterlijk van een Susan Boyle een verrassende stem kan schuilen.

KLEINTJES

De longlist met bibliotheken die meedingen komt tot stand doordat bij het vak betrokkenen hun eigen vestiging of collega bibliotheek opgeven. In Vlaanderen wordt er een tussenstap gemaakt: bibliotheken op de longlist mobiliseren hun leden op hen te stemmen en de twee best scorende per gewest komen op de shortlist. Het gebeurt niet vaak dat genomineerden van deelname afzien, maar het komt voor. Meestal omdat deze bibliotheken vinden "dat ze er nog niet klaar voor zijn" of omdat ze niet van deze vorm van verkiezing houden. In Vlaanderen haakte dit jaar een kanshebber af omdat hij het systeem van stemmen werven onprettig vindt. Sinds 2013 werkt men in Nederland met drie categorieën op basis van de grootte van het werkgebied. Kleintjes zijn bibliotheken in een werkgebied tot 20.000 inwoners, middelgrote werken in een gebied

tot 80.000 inwoners en grote bedienen gebieden met meer dan 80.000 inwoners. Deze verdeling is gemaakt omdat bleek dat de 'kleintjes' vaak hoog scoorden, maar desondanks niet wonnen. Uitgaan van qua werkgebied ongeveer gelijke bibliotheken zou tot een evenwichtiger beoordeling leiden. Alle betrokkenen oordelen positief over deze werkwijze die dus drie winnaar opleverde.

AND THE WINNER IS...

De beste bibliotheken van Nederland zijn, van klein naar groot, Laren, Nieuwegein en Arnhem. Over Laren vermeldde het juryrapport: "Een activiteit als het dagelijks inloopsprek uur voor alle vragen op het gebied van internet, mobiele telefoons of digitaal fotograferen is een gouden vondst. De bibliotheek heeft een duidelijk eigen gezicht waar de prachtige Larencollectie een belangrijke rol in speelt en dat spreekt de jury zeer aan." Daarnaast is er in Laren ook nog sprake van een prachtig leescafé met terras, intensieve samenwerking met lokale culturele instellingen en zeer ruime openingstijden. Deze bekroning was onomstreden. Bij de middelgrote had de jury het wat moeilijker, maar won uiteindelijk Nieuwegein. "Eenmaal binnen raakte de jury meer en meer onder de indruk van de ondernemingslust van de bibliotheek, die een duidelijk keuze heeft gemaakt om, naast het aanbieden van de traditionele media, een lokaal informatiecentrum te zijn, waarmee zeer uiteenlopende doelgroepen bij de bibliotheek betrokken worden." De nieuw gebouwde bibliotheek in Arnhem door bureau Neutelings Riedijk (van het MAS in Antwerpen) voldeed aan de verwachtingen: "Alles ademt kwaliteit in Arnhem, inclusief de collectie, en men heeft, ook zo kort na de opening, aan details gedacht. Toch strekt de bewondering van de jury verder dan het uiterlijk: met partners als de volksuniversiteit en het erfgoedcentrum werkt de bibliotheek vanaf de opening daadwerkelijk samen, bijvoorbeeld in een programmaraad en door hun marketing- en communicatieteams samen te voegen." Alle drie deze bibliotheken zijn inspirerende voorbeelden!

Van boven naar onder: de bibliotheken van Laren, Nieuwegein en Arnhem.

> Zie ook p. 32

LEF

Hoe komt de jury tot haar oordeel? De bibliotheken op de shortlist worden bezocht door mystery guests. De jury bepaalt haar uiteindelijke keuze door een gezamenlijk bezoek aan de toppers uit de shortlist, een gesprek met directie en medewerkers en kritisch rondkijken. Er worden door de jury zeker niet alleen mooie gebouwen bekeurd, het gaat er om of de inrichting onderdeel uitmaakt van een integrale visie op het werk. Ook binnen opgelegde beperkingen in ruimte, openingsuren of media-budget, waar vrijwel alle bibliotheken mee te maken hebben, worden verrassend creatieve keuzes gemaakt. Juist in de lokale invulling van het werk en de eigen signatuur is de jury geïnteresseerd. Een belangrijke constatering is dat een bibliotheek vooral zo goed is als de mensen die het beleid bepalen en zeker zo goed als de mensen die er werken!

Wat zijn punten die bij de beoordeling zwaar wegen? De collectie vormt het fundament van iedere bibliotheek, die moet inhoudelijk goed zijn en professioneel gepresenteerd worden.

Flexibiliteit hoort bij deze tijd, de inrichting moet het mogelijk maken wisselende collectieonderdelen extra aandacht te geven en verschillende activiteiten te organiseren. Het personeel moet naast deskundig ook proactief zijn. De jury's houden van bibliotheken die lef uitstralen en laten zien dat zij qua uiterlijk en activiteiten eigentijdse uitnodigende instellingen zijn met een lage drempel.

REISGIDS

Wat zijn, naast dat het altijd leuk is om te winnen of hoog te eindigen, dat medewerkers het als motiverend ervaren en dat het aandacht van de pers oplevert, de positieve kanten aan de wedstrijd? De wedstrijd is een ideale reisgids:

alle genomineerden zijn zeker een bezoek waard, bibliothecarissen kunnen er inspiratie op doen voor hun eigen werk. *Bibliotheekblad* organiseert dit jaar op verzoek een rondreis langs de Nederlandse winnaars van 2013, die meteen uitverkocht was.

Het bibliotheekvak is druk bezig om via facelifts en nieuwbouw spraakmakende voorzieningen neer te zetten die het werk op een hoger plan brengen. Dat is precies de reden waarom *Bibliotheekblad* de verkiezing organiseert: doordat vakgenoten, klanten en subsidiegevers over bibliotheken en de eisen die zij daar aan stellen praten, stimuleert de wedstrijd ontwikkeling en de vernieuwing.

U hoeft het dus helemaal niet met de jury of met de werkwijze eens te zijn om de Verkiezing van de Beste Bibliotheek tot een succes te maken. Als u er maar over praat! ■■

“BIBLIOTHEEKBLAD ORGANISEERT DIT JAAR OP VERZOEK EEN RONDREIS LANGS DE NEDERLANDSE WINNAARS VAN 2013, DIE METEEN UITVERKOCHT WAS.”

De Nederlandse winnaars van 2013.